

LEV VYGOTSKY

Het constructivisme en sociale interactie

Vygotsky als representant van het sociaal constructivisme

- √ De kern van Vygotsky's theorie is de integratie van interne en externe aspecten van het leren (ook wel internalisatie genoemd) en de nadruk die de sociale leeromgeving speelt bij dit proces.
- √ Volgens Vygotsky komt het denken van het kind tot stand door *handelingen en taal van anderen* bij te wonen en eraan mee te doen. De inhoud van deze sociale interacties die hierbij plaatsvinden, wordt langzamerhand geïnternaliseerd.
- √ Volgens Vygotsky is individuele cognitie van oorsprong sociaal. De strategieën die een persoon hanteert, zijn de weerspiegeling van dezelfde strategieën die de persoon tijdens *sociale interactie* heeft waargenomen.
- √ *Verbalisering* van het handelen speelt een belangrijke rol in het internalisatieproces.
- √ Vygotsky hanteert de term "*gereedschap*" als middel van het kind om zijn handelen te reguleren.

TAAL (Vygotsky)

1. Taal helpt de werkelijk te ordenen
2. Taal maakt ons (door de interactie met anderen) sociaal
3. Taal 'bemiddelt' tussen de mensen en hun cultuur

Taal 'bemiddelt' tussen de mensen en hun cultuur

Centraal is het gegeven dat woorden (tekens) en betekenis niet samenvallen. Daardoor is het mogelijk dat de taal de wereld helpt ordenen zonder dat de betekenissen definitief vastliggen. Er is dus ruimte voor andere interpretaties en eigen zingeving.

Fasen:

1. Periode van net leren praten, het spontaan gebruiken van de taal
2. Taal gaat het eigen handelen sturen, eerst is die sturing nog sociaal. Ouders, vriendjes, spelregels etc. beïnvloeden via de taal het gedrag.
3. De fase waarin het kind tegen zichzelf gaat praten, externe sturing van eigen handelen
4. Internalisering van de spraak, er ontstaat een verkorte innerlijke spraak die het denken mede gaat sturen.
Bewust nadenken, over dingen, maar ook over hoe je zelf leert, is vanaf dat moment mogelijk.

Onmisbaar voor elke ontwikkeling is een omgeving die je uitdaagt!!

Voor fase 4 is een omgeving noodzakelijk die je uitdaagt om nieuwe betekenissen te verkennen en de ruimte laat benutten die nodig is voor eigen interpretatie. Zo word je een zelfstandige denker.

Vygotsky en sociale cognitie

Definitie

Het sociaal cognitief leermodel stelt dat de cultuur de bepalende factor is van individuele ontwikkeling. Mensen kenmerken zich door het ontwikkelen van culturen en elk kind ontwikkelt zich in de context van zo'n cultuur. Hierdoor wordt de ontwikkeling van een kind in grote en kleine mate beïnvloed door die cultuur - inclusief de gezinscultuur - waarmee hij of zij is vergroeid.

Discussie/bespreking

1. Cultuur draagt op twee manieren bij aan de intellectuele ontwikkeling van een kind. Ten *eerste*: door middel van 'cultuur' verkrijgen kinderen de 'inhoud van hun denken' (the content of their thinking), dit wil zeggen hun kennis. Ten *tweede*: de cultuur om het kind heen verschaft het kind de processen of middelen waarmee het denkt. Dit noemen Vygotskianen de middelen/gereedschappen van intellectuele aanpassing (the tools of intellectual adaptation). Samengevat: het sociaal cognitief leermodel stelt dat cultuur kinderen leert wat het denkt en hoe het denkt.
2. *Cognitieve ontwikkeling* is het resultaat van een dialectisch proces waarbij het kind leert door middel van probleem-oplossende ervaringen die hij/zij deelt met een ander. Vaak een ouder of een leraar, maar ook een broer/zus of leeftijdsgenoot.
3. In eerste instantie neemt de interacterende persoon de (meeste) verantwoordelijkheid op zich voor het leiden van het probleem-oplossen. Stapsgewijs wordt deze verantwoordelijkheid *overgedragen* aan het kind.
4. *Taal* is een primair middel waarmee de volwassene het kind inwijdt in de enorme rijkdom aan kennis die bestaat in de cultuur.
5. Al naar gelang het leren vordert, gaat het kind zijn *eigen taal* steeds meer gebruiken als middel van zijn intellectuele aanpassing. Uiteindelijk zal het kind de geïnternaliseerde taal gebruiken om zijn eigen gedrag te sturen.
6. *Internalisatie* verwijst naar het leren (en daarmee altijd internaliseren) van de kennis en gereedschappen die in eerste instantie buiten, in de omgeving van het kind aanwezig zijn. Dit gebeurt met name door middel van taal.
7. Er bestaat een verschil wat een kind zelf kan doen en wat een kind met behulp van een ander kan doen. Vygotskianen noemen dit verschil de **Zone van Naaste Ontwikkeling**.
8. Omdat een kind leert aan de hand van zijn omgeving en veel van zijn probleemoplossend vermogen leert door middel van een ouder (*mediatie*), is het verkeerd om je te focussen op een kind alleen, los van zijn omgeving. Zo'n manier van kijken brengt niet de processen aan het licht waarmee kinderen nieuwe vaardigheden verkrijgen.
9. *Interactie met de omgeving en sociale actoren*, zoals ouders en competentere leeftijdsgenoten, leveren een significante bijdrage aan de intellectuele ontwikkeling van het kind.

Consequentie van Vygotsky voor het leren

- *Curriculum*: omdat kinderen leren door middel van interactie, moet het curriculum gericht zijn op het benadrukken van interactie tussen leerders en hun leeropdrachten.
- *Instructie*: Met adequate hulp van volwassenen, kunnen kinderen opdrachten vervullen waartoe zij alleen niet in staat zijn. Ondersteuning waarbij de volwassene continu zijn hulp aanpast aan het prestatieniveau van het kind, is dan ook een effectieve vorm van lesgeven (het zgn. steiger-leren). Steiger-leren levert niet alleen directe resultaten op maar internaliseert ook de vaardigheden die nodig zijn om in de toekomst zelfstandig en onafhankelijk problemen/opdrachten te kunnen oplossen.
- *Testen/assessments*: Testmethodes dienen rekening te houden met de zone van naaste ontwikkeling. Wat een kind alleen kan, is het huidige ontwikkelingsniveau en wat het kan met hulp van een ander is zijn potentiële ontwikkelingsniveau. Twee kinderen kunnen hetzelfde 'huidige' ontwikkelingsniveau hebben maar met de juiste hulp kan het ene kind mogelijk veel meer opdrachten voltooien dan het andere kind. Assessmentmethodes moeten als doel hebben zowel het huidige als het potentiële ontwikkelingsniveau te onderzoeken.

Lev Semjonovitsj Vygotsky (Orsha, 17 november 1896 - Moskou, 11 juni 1934)

Uit: Wikipedia, de vrije encyclopedie

Vygotsky was een Russisch psycholoog, filosoof en kunstenaar van Joodse afkomst. Hij was sterk beïnvloed door de ideeën van Karl Marx. Zijn werk werd niet gewaardeerd in de Sovjet-Unie waardoor het pas in 1958 bekend werd in de Westerse wereld. Vygotsky overleed in 1934 aan de gevolgen van tuberculose.

Hij is vooral bekend geworden door zijn werkzaamheid in de linguïstiek. Hierin was hij voornamelijk bezig met de relatie tussen denken en taal, iets wat tot dan toe nog niet systematisch was onderzocht in de psychologie. Hiervoor ging men uit dat spreken de uiterlijke expressie was van het denken, een innerlijk proces (Augustinus). We gebruiken taal als een middel om onze denkbeelden uit te drukken. Vygotsky vond ondanks het intuïtief plausibele karakter hiervan dat het conceptueel niet helemaal juist was. Hij vond juist dat het denken geherstructureerd wordt als het in taal wordt uitgedrukt (of gecompleteerd zoals hij zei).

Ook is Vygotsky bekend geworden door zijn onderzoek met kinderen. Hierin noemde hij het kind een afhankelijk individu, dat niet geïsoleerd kan leven. Terwijl Jean Piaget vooral de nadruk legde op de interactie van het kind met de fysische wereld, zag Vygotsky het meer als de interactie met de sociale wereld. Het kind leert van de sociale omgeving en leert de taal op de eerste plaats om met anderen te kunnen spreken. Het begint het leren van taal door het luid uitspreken van woorden. Als het kind verder groeit, leert het de woorden te internaliseren, d.w.z. dat de taal op een sterk versimpelde manier (niet meer te herkennen als taal) zich in het hoofd afspeelt.

Verder is Vygotsky bekend door de notie *zone van de naaste ontwikkeling* (*zone of proximal development* (ZPD)). Deze notie geeft Vygotsky's kijk op de menselijke ontwikkeling weer: een kind heeft een bepaalde cognitieve ontwikkeling bereikt en kan nu met hulp van met name een docent de kloof naar de *zone van de naaste ontwikkeling* dichten. De docent dient er daarbij zorg voor te dragen - wil het leren succesvol zijn - dat het kind gebruik maakt van de 'tools' van het feitelijke cognitieve niveau.

Het werk van Vygotsky is verbonden met de filosofische hypothese van 'linguïstische determinatie' (of Sapir-Whorfhypothese). Deze stelt dat de mens de wereld ervaart, niet alleen zoals hij die ziet, maar ook door de manier waarover hij er over praat. Verschillende talen hebben verschillende woorden (meer of minder, gedetailleerder of juist minder gedetailleerd) voor een bepaald voorwerp of verschijnsel, en de individuen die een bepaalde taal spreken, zien het voorwerp of verschijnsel dan zoals het in die taal is uitgedrukt. Ook het menselijk handelen kan hierdoor beïnvloed worden.

Bibliografie:

- *The Psychology of Art* (1925)
- *Consciousness as a problem in the Psychology of Behavior* (1925)
- *Educational Psychology* (1926)
- *Historical meaning of the crisis in Psychology* (1927)
- *The Problem of the Cultural Development of the Child* (1929)
- *The Socialist alteration of Man* (1930)
- *Primitive Man and his Behavior* (1930)
- *Mind and Society* (1930)
- *Adolescent Pedagogy* (1931)
- *Play and its role in the Mental development of the Child* (1933)
- *Thinking and Speech* (1934)

Uit: Wikipedia, de vrije encyclopedie

Lev Vygotsky

Aan de Russische psycholoog Lev Vygotsky zijn veel onderwijsvernieuwers schatplichtig. Hij wilde in zijn tijd de ontwikkeling van een kind niet vastleggen op de kalenderleeftijd of determineren aan de hand van proeven van bekwaamheid waarvan het kind wordt verondersteld het niveau te beheersen. Hij wilde de leerling laten reiken naar een hoger niveau, zonodig met hulp van de leerkracht, die in zijn theorie een belangrijke rol heeft. De theorie is bekend geworden onder de naam 'zone van de naastgelegen ontwikkeling'. Vygotsky gaat er van uit dat de leerling leert in aansluiting op wat hij al weet, maar het moet wel nieuw of uitdagend zijn om daadwerkelijk van leren te kunnen spreken.

Leren is bij Vygotsky vooral ontwikkelen

Die uitdaging die het ontwikkelingsmodel van Vygotsky schetst is - hoewel al vrij lang geleden te boek gesteld - bijzonder actueel. De uitdaging die nodig is om mensen te laten leren, sluit naadloos aan bij de ontwikkelingen in het onderwijs die op dit moment gaande zijn. Het past onder andere in de gedachte van 'een leven lang leren'. Het werk van Vygotsky wordt nog steeds gebruikt als basis voor nieuwe ontwikkelingen. Hij wordt onder andere aangehaald als het gaat om het gebruik van E-learning. Of bijvoorbeeld voor de onderzoekende, open 'hyperlessen'.

De rol van de leerkracht

Vygotsky onderzocht de grenzen van ons mentale leven en beschreef dat, niet van binnen naar buiten zoals de traditionele psychologie, maar van buiten naar binnen, dus niet als een innerlijk maar als een praktisch en sociaal proces. Opvallend is de rol van de leerkracht in deze interindividuele ontdekkingsreis. Hij leert zelf ook, maar omdat hij meer competent is, kan hij vooruitlopen, hij kan de kwaliteit van de ontdekkingsreis vergroten door te sturen in de richting van wat de andere lerende nu nog niet, maar straks wel in huis zullen blijken te hebben. Zo sprak hij over de 'bloemen' en de 'vruchten' van ontwikkeling, de bloemen zijn de leerpotenties die nog niet zichtbaar zijn, maar wel aanwezig, de vruchten zijn de operationele resultaten. De docent moet zich ook richten op de bloemen, door de lerende aan te spreken in hun zone van naast ontwikkeling.

Determinisme

Net als bij Stevens*), overstijgen de gedachten van Vygotsky het niveau van methodische opsomming of ordening. Ze zijn zelfs niet alleen een leerpsychologie die de raadselen van de menselijke cognitie probeert te ontrafelen. Vygotsky heeft voor de moderne tijd opnieuw de grote vragen gesteld: Wat is kennen? Wat is zijn? Hoe verhouden mensen zich tot elkaar en tot de objectieve wereld om hen heen? Hij werkt allerm minst systematisch; hij roept eerder vragen op dan dat hij ons stap voor stap meeneemt naar een antwoord.

Maar steeds gaan de vragen in een bepaalde richting, die van zelfsturing en van leren als betekenis geven. Wat bepaalt dat een mens kan leren? Kunnen mensen handelen door onafhankelijke mentale sturing of is wat ze doen uiteindelijk altijd geconditioneerd? Tegenover determinisme stelt Vygotsky de menselijke vrijheid. Samenwerkend en -sprekend zijn mensen in staat tot dingen te komen die niet herleidbaar zijn tot iets wat eraan vooraf ging. Vygotsky sprak over de eenheid van evolutie en revolutie; een voorbeeld: jarenlang functioneert een persoon op een bepaald niveau en zonder dat er enige aanwijsbare aanleiding voor is, maakt hij een kwalitatieve sprong waarmee hij zijn eigen grenzen overstijgt. Vygotsky legde hiermee onder meer de basis voor de ideeën rond conceptual change. Die ideeën gaan ervan uit dat mensen hun subjectief concept kunnen afleggen en geheel nieuwe concepten kunnen creëren, waarvoor geen oud 'materiaal' aanwezig was.

*) Orthopedagoog prof. dr. Luc Stevens: Onderwijs op maat is het doel. Een gebrek aan motivatie is het grootste probleem binnen het onderwijs. Maar dat ligt niet aan de kinderen. Het ligt aan de school. Dat is de stellige overtuiging van Stevens. Hij verwacht alle heil van een radicale onderwijsvernieuwing: weg met de klassen; laat kinderen zelf bepalen wat ze wanneer leren.

Bron: Henk van Faassen [1931] Taalvisualisatie